

STRESZCZENIE

Płeć w nauczaniu języka jako obcego. Obraz kobiety i mężczyzny w wybranych podręcznikach polskich i francuskich

W rozprawie przeprowadzono analizę wizerunków kobiet i mężczyzn w wybranych podręcznikach do nauczania języka polskiego i francuskiego jako obcych i ich ewentualnego wpływu na postrzeganie płci u osób korzystających z tychże podręczników. Za podstawę badań przyjęto konteksty kulturowe i cywilizacyjne – punktem wyjścia do analizy sposobów przedstawiania wizerunków kobiet i mężczyzn w analizowanych podręcznikach były kulturowe (tradycyjne i nowoczesne) modele kobiecości i męskości.

Rozprawa składa się z sześciu rozdziałów. Pierwszy, przywołuje teoretyczne i kulturowe konteksty modeli kobiecości i męskości – tradycyjne i nowoczesne wizerunki obu płci oraz ich stereotypy; drugi – przywołuje utrwalone w literaturze obrazy kobiet i mężczyzn, które są punktem odniesienia dla współcześnie funkcjonujących wizerunków obu płci.

W rozdziale trzecim wśród omawianych zagadnień znaczącą rolę odgrywają badania socjologiczne i psychologiczne traktujące o wzorcach kobiecości i męskości, które konfrontowane są z opiniami i przekonaniem polskich i francuskich studentów. Analiza kobiecych i męskich atrybutów pożądaných przez respondentów ukazuje współcześnie funkcjonujące wizerunki obu płci w języku polskim i francuskim oraz w miarę uniwersalne wzorce kobiecości i męskości, funkcjonujące w obu badanych kulturach i językach.

Rozważania na temat typowych wizerunków (posiadających cechy stereotypowe danej płci) i nietypowych (nieposiadających cech stereotypowych lub posiadających atrybuty stereotypowe płci przeciwnej) kobiet i mężczyzn kontynuowane są w rozdziale czwartym, w którym przedmiotem badań jest zmieniające się podejście do kwestii ról związanych z płcią w świadomości obcokrajowców studiujących w Polsce i polskich studentów we Francji.

Dwa ostatnie rozdziały obejmują analizę wizerunków kobiet i mężczyzn w podręcznikach do nauki języka francuskiego i polskiego jako obcych. Analizowane kategorie kobiecości i męskości pokazują, że obie płcie przedstawiane są w polskich podręcznikach z

perspektywy tradycyjnie pojmowanych ról płciowych, bez uwzględnienia współcześnie funkcjonującego w społeczeństwie i kulturze podejścia do równości płci ani współczesnych wzorców zachowań kobiet i mężczyzn. Kobięce i męskie wizerunki w podręcznikach francuskich prezentują z kolei dominujące nowoczesne podejście do kwestii ról związanych z płcią.

Obszary, w których zazwyczaj są prezentowane kobiety i mężczyźni w analizowanych podręcznikach uwypuklają jeszcze bardziej różnice w portretowaniu obu płci w kulturze polskiej i francuskiej. Podjęta refleksja ma na celu zwrócenie uwagi na potrzeby zmiany wzorców kobiecości i męskości prezentowanych w podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego.

SUMMARY

The concept of sex in a foreign language teaching. The picture of a woman and a man in selected Polish and French textbooks

The analysis of women and men's images in selected textbooks for teaching Polish and French as foreign languages and their possible impact on the perception of sex by people using these textbooks was conducted in this thesis.

As the basis for the research cultural and civilizational contexts were accepted, cultural (traditional and modern) models of femininity and masculinity were the starting point for the analysis of the ways of presenting the images of women and men in analysed textbooks.

The thesis consists of six chapters. The first presents theoretical and cultural contexts of models of femininity and masculinity, traditional and modern images of both sex and their stereotypes; the second evokes fixed images of women and men in literature that are the reference points for contemporarily working images of both sex.

In the third chapter, among the discussed issues the significant role plays sociological and psychological research dealing with the patterns of femininity and masculinity that are confronted with the opinions and beliefs of Polish and French students.

The analysis of feminine and masculine desirable attributes by respondents shows contemporarily functioning images of both sex in Polish and French and quite universal patterns of femininity and masculinity present in both cultures and languages studied.

Consideration regarding typical images of women and men (having stereotypical qualities of a given sex) and untypical (lacking stereotypical qualities or having stereotypical attributes of the opposite sex) are continued in the fourth chapter, where the subject of the research is the changing approach towards the issue of the gender roles in the awareness of foreigners studying in Poland and Polish students studying in France.

The last two chapters involve the analysis of women and men's images in coursebooks for French and Polish learning as a foreign language. The analysed categories of femininity and masculinity, show that both sex are presented in Polish textbooks from the perspective of traditionally understood gender roles without consideration neither contemporarily existing approach to sexual equity nor contemporary patterns of behaviour of women and men. Female and male images in French textbooks, on the other hand present dominant modern approach to the issue of gender roles.

The areas in which women and men are usually presented in analysed textbooks even more emphasize the differences in portraying both sex in Polish and French culture. Reflection made aims to draw attention to the need for the change of the patters of femininity and masculinity presented in coursebooks for teaching Polish as a foreign language.